

ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Космацька Н.В.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

nkosma@mail.ru

The paper systematizes phonetic features typical of different characters' speech in their certain psycho-emotional state. It is outlined that the speaker's emotional state is phonetically represented by the use of mixed up sounds, zero articulation of a sound, lispings, stuttering, syllable articulation, onomatopoeia, and reduplication. The most common phonetic interference is onomatopoeia.

Key words: *emotion, phonetic, onomatopoeia, psychological state, speech.*

Психологічний стан людини має суттєвий вплив на звучання її мовлення. В стані афекту вона може затинатися, губити окремі звуки, склади, слова, аж до повної втрати мови. Навіть притаманні з дитинства вади артикуляції дуже часто виявляються спричиненими певною психологічною травмою.

Метою цієї розвідки є встановлення фонетичних засобів відтворення емоційного стану мовця. Об'єктом дослідження слугували уривки з діалогічного мовлення персонажів коміксів французької серії *Astérix*.

Відповідний характерний набір лексичних одиниць, стилістика й синтаксис на позначення емоційно-психічного стану героя, фонематичні засоби – це ті складові комунікативного обміну, за допомогою яких мовець висловлює емоції або спонукає іншого до емоційного реагування.

Найпоширенішим фонетичним втручанням у вербальний текст коміксу є звуконаслідування – система специфічних конвенційних знаків літерного походження, які можуть входити до філактерію або ж розміщуватись поза ним: *Hmouais...*, коли персонаж думає [1, р.21]; *Heuheuheu!*, коли персонаж підсміюється [1, р.25]; *Gnnnnnnnn!*..., коли персонаж лютує [4, р. 18] тощо. Звуконаслідувальні слова допомагають передати значення й силу емоції, як наприклад, у випадку ледь стримуваного сміху, який водночас заважає герою говорити: «*Hgmmmpfff!... Hahahaha hihihihoho! excuse-nous hihihihoho cochonnet, notre ch... hahaha!*» [2, р.15]. Вміщені у вербальний ряд ономапоєї на позначення звуків ковтання, відкушування, смакування відсилають до емоції задоволення більше, ніж слова природної мови: «*Manger ?... gloup !... Manger ! Je n'y pensais plus ! Il faut que j'apporte à l'anger à Astérix ! / Je veux*

кораблі сповіщає іншим: «Le gau... le gaugau...», чим дуже дивує капітана, який не спостерігає довкола жодного судна: «Quoi, le gaugau ? Quoi, le gaugau ? Où vois-tu un navire gaulois, toi ?!» [6, р. 31]. В альбомі *Astérix et le chaudron* на заїканні одного та дефекті мовленні іншого сценарист створює гру слів:

Baba: Je p'ends les petits sanglie's ou les g'os ?

Barbe-Rouge: Les gau... les gau...

Baba: Les g'os ? Ça ma'che !

Barbe-Rouge: Les gaulois ! [1, р. 16]

До мовних засобів фонетичного виокремлення належить і поділ ключового у висловленні слова на склади – скандування: «Mais il ne s'agit pas de soupe à l'oignon mais de sesterces ! *D'ar-gent* !» [1, р. 12]. За потреби зробити наголос на важливості кожної з ужитих лексем, слова у репліці поділяють на склади й сполучають дефісом: «Nous-de-vons-les-vendre...» [1, р. 20].

У досліджуваних текстах постійним дефектом мовлення, а саме нездатністю артикулювати французький звук [r], характеризуються, головню, персонажі негалльського походження, що є своєрідним натяком на специфіку цього звуку та створює аналогію зі звичним варіантом його вимови до XV ст. Серед таких героїв виділяються, передусім, рекурентний персонаж серії – чорношкірий пірат нумідійського походження та його двоюрідний брат – гладіатор. На письмі неартикульований звук замінено апострофом: «Clients à t'ibo'd ! / Je vais p'épa'e' des g'illades, des 'otis et des ta'tes aux p'unés!» (Clients à tribord ! / Je vais préparer des grillades, des rotis et des tartes aux prunes!) [1, р. 15]; «J'au'ai dû me fai'e pi'ate, comme mon cousin ge'main, celui qui a 'éussi...» (J'aurai dû me faire pirate, comme mon cousin germain, celui qui a réussi...) [1, р. 25]. Учасник бунту на римській галері, німець, плутає в словах глухі та дзвінкі приголосні: «Che le zouhaite auzzi ! ... Il feut barler d'une réunion de dravail !» (*Je le souhaite aussi ! ... Il veut parler d'une réunion de travail !*) [5, р.7]. Багато звуків не вимовляє й один із легіонерів: «Ma, qu'est-ce qué tou dis, là ? Moi, zé ferais mêmé lé domesticus* (domestique) dans cette lézión-là !» (Mais, qu'est-ce que tu dis, là ? Moi, je ferais même le domesticus* (domestique) dans cette légion-là !) [4, р. 34]. В інших випадках має місце навмисне застосування фонетичних засобів експресивного увиразнення ситуативного мовлення й поведінки персонажів у різних епізодах.

Отже, фонетичними засобами відтворення емоційного стану мовця виступають: плутання звуків, відсутність артикуляції окремого звука,

шепелявлення, заїкання, скандування, звуконаслідування, редуплікація. Напоширенішим фонетичним втручанням є звуконаслідування.

Література

1. Gosciny R. Astérix et le chaudron / R. Gosciny, A. Uderzo. – Paris : Hachette, 1999. – 48 p.
2. Gosciny R. Le Devin / R. Gosciny, A. Uderzo. – Paris : Hachette, 2000. – 48 p.
3. Uderzo A. L'Odyssée d'Astérix / A. Uderzo. – Paris : Les Editions Albert René, 1981. – 48 p.
4. Uderzo A. La Rose et le Glaive / A. Uderzo. – Paris : Les Editions Albert René, 1991. – 48 p.
5. Uderzo A. La Galère d'Obélix / A. Uderzo. – Paris : Les Editions Albert René, 1996. – 48 p.
6. Uderzo A. Astérix et Latraviata / A. Uderzo. – Paris : Les Editions Albert René, 2001. – 48 p.